

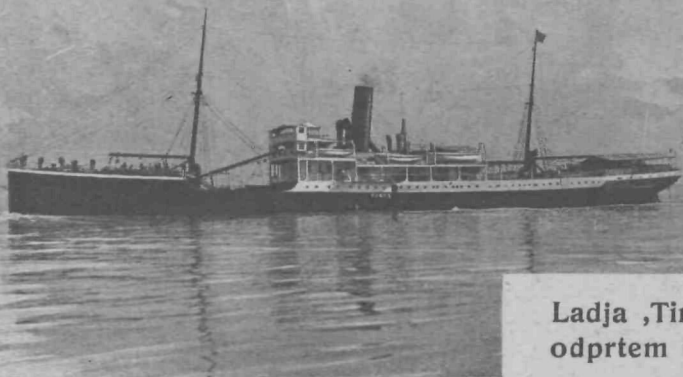
Do Jordana in Nila.

(Nadaljevanje.)

V jutru pred Malim Šmarnom smo imeli prvič stopiti na Sveto zemljo; na zemljo, ki so jo posvetile noge Gospodove. Vsi smo pričakovali s srčnim hrepenenjem onega blaženega trenutka. Zato ono zadnjo noč ni bilo na ladji pravega miru in počitka. Duhovniki so jeli maševati že o polnoči. Ko se je pa jela zaznati na vzhodu jutranja zarja, je bilo že skoro vse pripravljeno za odhod, in naše oči so bile vedno uprte v ono smer, kamor je ladja pogumno rezala valovje.

Polagoma se je res zaznala na obzorju temna črta v jutranjem mraku. Ni pa bilo med nami krika in vika kot na ladji Kolumbovi, ko so zagledali njegovi ljudje suho zemljo ameriško; ampak le pritajeno in skrivnostno je šlo od ust do ust: „Se že vidi Sveta dežela!“

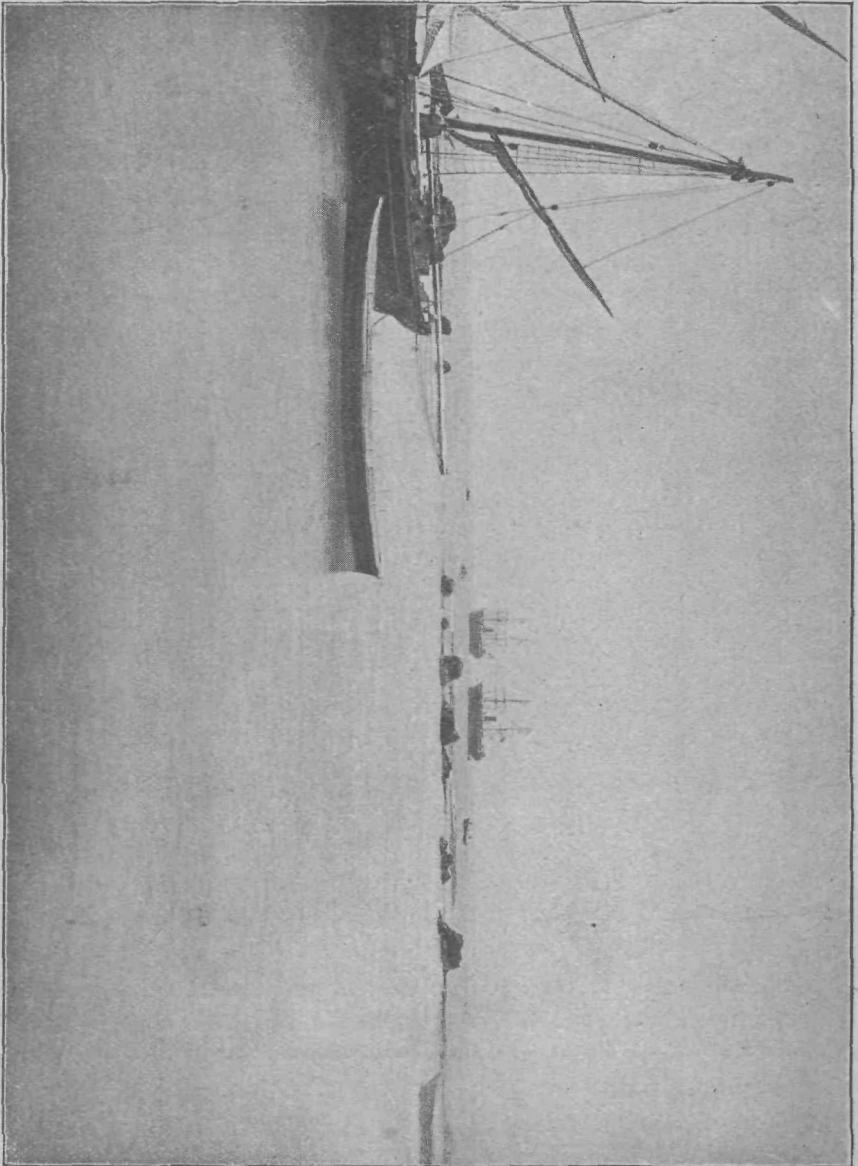
Ladja „Tirol“ na
odprtem morju.

Zatopljenim v sv. čuvstvu so se nam razvijale pred duhom vse vzvišene zgodbe, ki so se vršile na teh tleh v časih Odrešenikovih. Še celo uro smo strmeli nemi in zamišljeni v dvigajoče se obrežje in prikazujoče se gore judovske dežele. Ob šesti jutranji uri pa je obstala ladja pred Jafu, kraljico obrežja Sv. dežele.

Jafa, t. j. „lepa“ v domačem jeziku, zasluži v polnem pomenu to ime. Stoji tik ob morju, v sredi dvignjena kot položen holmček in na obe strani raztegnjena po ravni morski obali. Prav na vrhu vršička pa stoji velika in lepa katoliška cerkev sv. Petra. Z njenega stolpiča nam je vihrala nasproti papeževa rumenobela zastava v ljubezniv pozdrav. Kaj prijetno čuvstvo se poloti katoličana, ko vidi, da kraljuje nad turškim mestom katoliška cerkev, četudi je izmed 40 tisoč prebivalcev samo 5 tisoč katoličanov.

Razen verskih občutkov so pa še druge skrbi tako vplivale na nas, da je bila nad petsto glav broječa družba nenavadno mirna in tiha. Ko smo dohajali v Trstu na našo ladjo, je stala prav tik obrežja. Tu pa je obstala zunaj na morju, dobrih pet minut od obrežja. Toda še preden so vrgli

Pred jafo na morju.

mornarji velikansko sidro v globočino in tako pritrdili ladjo, se je že spu-
stilo od mesta drug za drugim kakih osem čolničkov proti naši ladji. Pri-
veslajo do ladje — in ta prizor! To je vse drug svet, kakor smo ga zapustili
v Trstu! V vsakem čolniču do osem Arabcev, močnih in žilavih, rjavo
zagorelih, v rdečih fesih (kapah), v širokih hlačah ali v prepasanih haljah

in bosih nog — — Vpitje pa, kot bi bil pravi sodnji dan, in prerivanje, kot bi gorela voda. In tem ljudem naj mi zaupamo svoje življenje in imetje!?

No, pa iz ladje se ne pride tako lahko, kakor se stopi na kolodvoru iz železniškega voza. Gotovo je trpelo skoro eno uro, preden je bilo vse v redu, in so se zibali prvi romarji v arabskem čolničku proti Sv. zemlji. Da je človek le enkrat v čolnu, pa je dobro; noter priti pa se zdi vsakemu težavno, samo Arabcu ne. Z ladje se spuste stopnjice, k stopnjicam pa že pritiščé čolniček. Toda mórski valovi — ti se pa ne dajó ukrotiti, pa ti dvigajo čolniček in ga zopet spuščajo v globino, da je zdaj vstric stopnjic pa takoj zopet čez en meter pod njimi. Toda nič strahu! Dva krepka Arabca te primeta, in ko je čolniček pri stopnjicah, te postavita nanj. Zdaj pa glej, ko se čolnič poniža, da se spraviš v kraj in narediš prostor nasledniku! Srečno so se napolnili čolnički s potniki, in drug za drugim so pluli proti

Jafa.

Jafi. „Arri, garri!“ se je glasilo iz ust Arabcev, ki so se enakomerno in krepko upirali v močna vesla, da so čolnički kar drseli po morskih valovih, toda njih „arri, garri“, se je izpremenil v „bakšiš“ (darilo), še preden smo stopili na suho. Vsak romar se je moral oprostiti s kakim darilom, akoravno je bila ta vožnja že skupno plačana. Kakor je bilo težavno vstopiti v te čolničke, tako pa tudi ni bilo lahko stopiti iz njih. Kadar so se dvignili valovi, je skočil posameznik na breg, Arabec pa mu je podal roko, da ni omahnil vznak.

Vsi smo se izkrcali srečno in odšli skupno po strmi in zaviti ulici v cerkev sv. Petra, kjer smo iz dna hvaležnega srca zapeli zahvalno pesem in prejeli blagoslov z Najsvetejšim.

Cerkev sv. Petra je velika in lepa in ima mnogo oltarjev. Slika velikega oltarja nam predočuje svetopisemsko zgodbo, kako je sv. Peter v Jafi — v tedanjih Jopah — videl v zamaknjenju spuščati se z neba prt

podobno posodo, v kateri so bile vsakovrstne živali in ptice neba, in je slišal glas, da naj vstane, pa naj zakolje in jé te živali. V Jafi še zdaj kažejo hišo Simona strojarja, kjer je dlje časa bival Peter, in tudi ono ploščnato streho kažejo, kjer je videl imenovano prikazen. V Jopah, v sedanji Jafi, je obudil Peter tudi mrtvo Tabito. Tudi njej je posvečena lepa ruska cerkev. S strehe te cerkve smo lepo pregledali vso Jafo in njeno okolico.

Okrog Jafe je bujno rastlinstvo. Vitke palme, košate smokve, sive oljike, posebno pa plemenito pomarančno grmovje. Videl sem v Sv. deželi pomaranče, res debele kot otročja glava. Čudno se nam je pa zdelo, ko smo opazili, da je vsem drevju treba v poletnem času prillivati, kajti ondi od pomladi do zime ne pade kaplja dežja.

Mesto Jafa je jutrovsko mesto, to se pravi: hiše nimajo streh, kakor jih imajo pri nas, ampak so ravne in le toliko nagnjene, da se odteka deževnica ob času deževja. Čudno in zanimivo se mi je zdelo, ko sem prišel dol od ceste pri morju po raznih stopnjicah in strehah naposled v žagred cerkve sv. Petra vrhu mesta. Ulice so polne ljudstva. Vse je živo rdečih pokrivál, kot bi pogledal po njivi rdeče detelje. Med drugimi je bilo opaziti krepke nosače, ki nosijo na svojih ramenih in hrbtih silno težke tovore. Sploh so v Palestini silno močni možakarji; videl sem v Jeruzalemu nosača, oprtanega s toliko omaro, da so je bile polne precejšnje ulice.

Ko smo se v Jafi nekoliko odpočili in dobro pokrepčali, smo jo udarili med pisano množico na kolodvor. Vročina — akoravno je bil 7. september — je bila skoraj hujša kot pri nas o sv. Jakobu. Ob poludvanajstih (na Kranjskem je bilo tedaj četrť na enajst) je otožno zatulil naš železniški stroj v znamenje, da nas potegne v Jeruzalem. Dobro jo je pobiral po jafski okolici. Opazovali smo bujno jutrovsko rastlinstvo. Toda ne mislite, da nam je bilo bolj všeč kot naše domače. Nikakor ne! Sosebno še zato ne, ker pod drevjem in grmičem ni naših zelenih trat, ampak sama prst in pesek. Kolikor dalje in dalje smo se vozili od Jafe, tembolj je postajal svet prazen in zapuščen. Tod — po saronski ravnini — raste sicer spomladi žito in cvetje; toda zdaj je videti le semtertja kako revno strnišče, po katerem se preganjajo črede kozličev in ovac, ali pa se zibljejo karavane velblodov.

Od Jafe do Jeruzalema je 87 kilometrov. Te predirja „črni konjič“ v dobrih štirih urah. Sredi pota se jame svet vzdigovati, in železnica jo zavije v dolinico in se vije dalje iz doline v dolino in se vzpenja više in više, dokler ne doseže v Jeruzalemu 800 metrov višine nad morjem.

Toda, ako pravim, da se vije vlak iz dolinice v dolinico, si ne smeš misliti dolinic ljubeznivih in prijetnih, kot so pri nas. Te judovske dolinice so bile tedaj brez vsake kaplje vode; pač pa je kazalo debelo kamenje po strugi, da divja ob času deževja tod močen hudournik. Tudi travnikov in drevja iščeš zastonj v teh dolinicah; le revno grmičje, posamezne oljike in smokve in semtertja na tleh ležeče trtje s sladkim grozrdjem, ki ga pa ponujajo tako umazani otroci ali ženske, da se ti gabi vzeti ga v roko ali djati v usta.

Da, bližali so se nam otroci, kadar je obstal vlak na postajah. Toda to niso bili naši prijazni in ljubki otroci — to je revna, siromašno oblečena, sestradena otročad, ki se deloma klati s svojimi starši od kraja do kraja po teh pustinjah, ali pa prebiva po siromašnih vaseh, ki so silno redko nasejane po teh goličavah. Judovska vas, ki čepi tuintam katera v golem skalovju, se komaj razloči od okolice, kjer stoji. Sivo je kamenje, siva je prst, siva je hiša od vrha do tal; strehe nima, oken nima, le vhodi v hiše so kot nekakšne votline v skalo.

Kako prijazne so pa naše bele hiše, obdane z rodovitnim sadnim drevjem, ki ljubko cvetè spomladi; ki z zeleno senco hladi poleti in se klanja bogatega sadu jeseni! Kako ljubke so pa naše zelene trate okrog našega domovja! Kako srečni so naši otročiči, ki bivajo v prijaznih, z vsakovrstnimi prelepimi podobami okrašenih hišah; ki se igrajo po zelenih tratah in plezajo po gostem vejevju sadovpolnega drevja.

Na vas in na vašo srečo, dragi mali, sem mislil, ko sem gledal te zapuščene otroke v njihovi zamazani obleki, kako so stegovali suhe in zagorele roke proti nam in prosili: „Bakšiš, bakšiš!“

Ali naj je to res dežela, po kateri se cedi mleko in med? — Tako smo se izpraševali in pričakovali, da se nam vendar odpre lepši svet. Toda zaman smo pričakovali: za golimi gorskimi grebeni spet kamenito gorovje — tja do Jeruzalema. Oj, to gorovje in hribovje okrog Jeruzalema pač glasno kliče iz veka v vek: „Njegova kri je prišla nad nas in nad naše otroke!“ —

Toda vkljub tej naravni zapuščenosti je Sv. dežela in mesto Jeruzalem najznamenitejši kraj na svetu. Po teh krajih hrepeni srce vsakega kristjana. Tudi nam je koprnelo srce in utripalo temhitreje, čimbolj smo se bližali svetemu mestu. Kar zagledamo pred seboj veliko hišo: zavod Boromejk — iz okna nam pa mahlja z obema rokama z robci v pozdrav neka nuna; na drugi strani pa zopet drugi — dve Slovenki, ki tako prisrčno pozdravljata svoje došle rojake . . .

Na kolodvor v Jeruzalemu zavozimo! Vsi naši rojaki so prihiteli semkaj, da nas sprejmejo in nam stisnejo roke. Iz Jeruzalema je prišel vodja avstrijskega gostišča, dr. Ehrlich, koroški Slovenec, potem dr. Zore, naš kranjski rojak; iz vroče Kahire je prihitel P. Benigen Snoj, da pozdravi pri božjem grobu prvo slovensko romarsko karavano v našem domačem jeziku; dol iz prijaznega Nazareta pa je prispel naš rojak Fr. Vilibald Belec, usmiljeni brat, doma iz Šentvida nad Ljubljano. Dà, na tujem na tako svetih krajih vzplamti šele z vso silo ljubezen do rodni bratov po veri in jeziku. Kako drago in prijetno nam je bilo slišati svoje rojake, ko so nam razlagali in pojasnjevali v domačih glasih zgodbe svetih krajev.

Po preprijaznem pozdravu in sprejemu se je uredila naša romarska procesija. Naprej naša romarska zastava sv. Cirila in Metoda, za njo zastava tržaške Marijine družbe, potem petere romarske skupine s svojimi križi, na sredi izprevoda so pa mladeniči, obdani od duhovščine, nesli kip Marije Device. —

V mesto Kristusovega trpljenja gremo. — Zato se oglasi prav primerno najprej pesem:

Daj mi, Jezus, da žalujem,
smrt, trpljenje objokujem,
ki ga, Jagnje, si prestal,
grehe zbrisal, milost dal.

Potem pête litanije Matere božje z odpevom: „Marija, k Tebi uboge reve . . .“ Ko pa se približamo cerkvi božjega groba, pa zadoni ona veličastna velikonočna:

Skalovje groba se razgrne,
in pečat se odtrga preč,
Zveličar naš od smrti vstane,
v kamenitem grobu ni ga več.
Iz groba zmage gre častit!
obdaja ga nebeški svit. Aleluja.

S svetim strahom in največjim spoštovanjem vstopimo v starodavno in častiljivo cerkev božjega groba in pokleknemo pred vhodom kapele groba Gospodovega. Tu pozdravi — prvikrat v slovenskem jeziku — slovenske romarje P. Benigen, odzdravi mu pa in srčno pozdravi ta najsvetejši kraj na zemlji naš romarski vodja, urednik Janez Kalan.

Nato pa privre iz ganjenih src slovenska zahvalna pesem. Razlegala se je prvikrat, odkar stoji svet, po mogočni kupoli nad kapelo božjega groba. In potem še ona:

Zveličar gre iz groba.
Ob moč je smrt trohnoba!
Velikonočno Jagnje bil,
je za nas drago kri prelil. Aleluja.

Potem se pa odpravimo, trudni od dolgotrajne morske vožnje — ki nas je tako prevzela, da se nam je zdelo: še na suhem se nam gibljejo tla pod nogami — v določena gostišča, kjer smo bili sprejeti kot domačini. Da, sveta vera nas brati! Mrko so nas gledali Rusi, naši bratje po jeziku, a slovesno nam zvonili katoliški Nemci; z odprtimi rokami so nas sprejemali katoliški Lahi in Francozje pod svojo streho. Ne jezik, ampak vera v istega Očeta in istega Odrešenika nas dela brate in sestre.

Postajali so ljudje in se zbrali v gručah, ko je dospel naš izprevod med mogočnim zvonjenjem na Sionu do mestnih vrat. Pri avstrijski pošti nam je zavihrala v pozdrav velikanska cesarska zastava; pred cerkvijo božjega groba pa nas je obsula cela tolpa nadležnih beračev, ki so v vseh glasovnih načinih klicali svoj vsiljivi „bakšiš, bakšiš“, nam molé nasproti prav velike posode za miloščino.

Seveda se jim to ni sponeslo. Kdo bo neki obstajal v izprevodu polnih rok prtljage in polnega srca najsvetejših občutkov, pa iskal drobiža za nadležnega in zanemarjenega berača, ki je prišel od kdovekod nalašč zato, da obere usmiljenega, toda nevednega romarja?

(Dalje prih.)

